

Василенко Т.С.

студентка 1 курсу магістратури,
2 групи Слідчо-криміналістичного
інституту Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

ДОСВІД ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ У НІМЕЧЧИНІ

Анотація. У тезах розглянуто особливості запобігання корупції у Німеччині. Проаналізовано правові механізми протидії корупційним злочинам у публічній сфері, з'ясовано важливість досвіду боротьби з корупцією.

Ключові слова. Корупція, протидія корупції, антикорупційні механізми, публічний сектор, зарубіжний досвід, досвід Німеччини.

Ключевые слова. Коррупция, противодействие коррупции, антикоррупционные механизмы, публичный сектор, зарубежный опыт, опыт Германии.

Аннотация. В тезисах рассмотрены особенности предотвращения коррупции в Германии. Проанализированы правовые механизмы противодействия коррупционным преступлениям в публичной сфере, выяснено важность опыта борьбы с коррупцией.

Keywords. Corruption, anti-corruption, anti-corruption mechanisms, public sector, foreign experience, German experience.

Annotation. In theses consider the peculiarities of corruption prevention in Germany. Legal mechanisms of counteraction to corruption crimes in public sphere are analyzed, importance of experience of struggle against corruption is found out.

У публічній сфері корупція призводить до значних матеріальних збитків, а також до величезної нематеріальної шкоди через втрату довіри громадян до доброчесності державної служби. Тому питання розробки та ефективного впровадження антикорупційних заходів є таким актуальним у сучасному світі. Так, згідно з індексом сприйняття корупції за дослідженнями Трансперенсі Інтернешнл, Німеччина у 2018 році знаходилась на 11 місці, а Україна – на 120 місці. Тому є доцільним вивчити досвід цієї країни у сфері запобігання корупції.

Для початку слід ознайомитись з антикорупційним законодавством Німеччини. Основним регулятором є Закон про боротьбу з корупцією (2015). У федеральних землях існують різні нормативні акти у формі директив, адміністративних постанов та інших формах, які часто мають подібний між собою зміст. У Північному Рейн-Вестфалії регулювання відбувається у формі закону (Korruptionsbekämpfungsgesetz) від 16 грудня 2004 р., але антикорупційна діяльність регулюється ним схоже, як у інших федеральних землях. У Баварії питання запобігання корупції закріплені у Директиві щодо запобігання корупції (KorrUR) 2004 року, яка була переглянута в 2010 році.

Більшість нормативних актів федеральних земель побудовані за схожою системою. Спочатку визначаються сфери, які є найуразливішими, а потім визначаються заходи протидії корупційним правопорушенням. Частина заходів спрямована на роботу з персоналом: підвищення рівня обізнаності працівників, тематичне навчання, інструменти лідерства, критерії відбору персоналу, система ротатії, регулювання прийняття подарунків. Не залишено без уваги і механізми організаційного контролю, зокрема звертається увага на прозорий процес документообігу, загальний контроль, принцип колегіального прийняття рішень, призначення уповноважених осіб для запобігання корупції, а також належну організацію роботи служб закупівель та процесу закупівель.

Особливої уваги заслуговує закріплені у Антикорупційному законі у Північному Рейн-Вестфалії принцип «чотирьох очей» або, як його ще називають, «правило двох осіб». Зокрема у статті 20 визначається, що рішення про укладення контрактів, вартість яких перевищує 500 євро без ПДВ, повинні приймати щонайменше дві особи в державному секторі [1]. Це ефективний засіб моніторингу для запобігання або зменшення зловживань та маніпуляцій при прийнятті рішень та робить процес більш прозорим. Це положення деталізується у постанові Міністерства внутрішніх справ та муніципальних справ «Запобігання та боротьба з корупцією в державному управлінні». У цьому акті акцентується увага на тому, що можуть залучатися до участі іншої особи (як правило, на тому ж ієрархічному рівні), які мають достатній рівень знань у сфері, в якій приймається рішення, і здатна оцінювати ситуацію, не маючи статусу начальника [2].

Цікавою є процедура реагування на подарунки у публічно-правовій сфері, так хоча і існують деякі відмінності у регулюванні цього питання у різних федеральних землях і різних установах, та все ж у більшості випадків прийняті досить суворі адміністративні норми. Наприклад, звернемось до Положення Департаменту внутрішніх справ Берлінського сенату Щодо заборони приймати нагороди, подарунки та інші переваги. Там чітко вказується, що можливе

прийняття лише подарунків низької вартості (наприклад, календарі, ручки тощо) до загальної суми 5 євро на одну особу на календарний рік, що без жодних сумнівів виражають лише уваги або є проявом ввічливості [3]. Тоді як у приватній сфері у деяких випадках подарунки у розмірі 35 євро вважаються допустимими. У будь-якому випадку вимагається прозоре поводження з подарунками, вироблена процедура повідомлення і обов'язкової фіксації даного факту.

Значна робота проводиться у сфері проведення заходів з підвищення обізнаності та навчання для керівників та службовців. Більшість відомств розробили навчальну концепцію по запобіганню корупції. Постійно проводяться відкриті лекції, тренінги для керівників, контактних осіб з питань запобігання корупції, працівників у особливо схильних до корупції сферах. Також, уваги заслуговує результативність розробки антикорупційного плану не лише певної установи, а й програми антикорупційної діяльності керівника установи. Дані заходи показали високу результативність згідно з Річним звітом по запобіганню корупції Федеральної адміністрації за 2018 рік (станом на: 14 серпня 2019 р.) [4].

Таким чином, слід відмітити значний масив роботи в напрямку удосконалення антикорупційних норм, який був виконаний в Федеративній Республіці Німеччини за останні роки.

Список використаних джерел:

1. Korruptionsbekämpfungsgesetz – KorruptionsbG vom 16. 12. 2004 mit Stand vom 9.11.2019.URL: https://recht.nrw.de/lmi/owa/br_text_anzei-gen?v_id=2820131014143952768
2. Verhütung und Bekämpfung von Korruption in der öffentlichen Verwaltung RdErl. d. Ministeriums für Inneres und Kommunales, zugleich im Namen der Ministerpräsidentin und aller Landesministerien - IR 12.02.02 - v. 20.8.2014–URL https://recht.nrw.de/lmi/owa/br_text?anw_nr=1&gld_nr=2&ugl_nr=20020&bes_id=28124&menu=1&sg=0&aufgehoben=N&keyword=%20Korruption#det0
3. Ausführungsvorschriften der Berliner Senatsverwaltung für Inneres über das Verbot der Annahme von Belohnungen, Geschenken und sonstigen Vorteilen URL: <https://www.personalabteilung.hu-berlin.de/de/themen-az/unbestechlich-keit/annahme-von-belohnungen-und-geschenken-av-bug-2013.pdf>
4. Korruptionsprävention in der Bundesverwaltung Jahresbericht 2018Stand: 14. August 2019 URL: https://www.bmi.bund.de/SharedDocs/downloads/DE/publikationen/themen/modernerwaltung/korruptionspraevention/korruptionspraevention-jahresbericht-2018.pdf?__blob=publicationFile&v=2

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
Кафедра кримінології та кримінально-виконавчого права

Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності
імені академіка В. В. Сташиса
Національної академії правових наук України

ПРОТИДІЯ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ І КОРУПЦІЇ

Матеріали XIX Всеукраїнської наукової конференції
з кримінології
для студентів, аспірантів та молодих вчених

(м. Харків, 2 грудня 2019 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2019

Редакційна колегія:
д-р юрид. наук, проф. А. П. Гетьман;
д-р юрид. наук, проф. Б. М. Головкін;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Таволжанський;
зав. лабораторії Ю. Г. Бойко

Протидія організованій злочинності і корупції : матеріали XIX Все-
П83 укр. наук. конф. з кримінології для студентів, аспірантів та молодих
вчених (м. Харків, 2 груд. 2019 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана і Б. М. Го-
ловкіна. – Харків : Право, 2019. – 232 с.

ISBN 978-966-937-837-8

ISBN 978-966-937-837-8

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2019
© НДІ вивчення проблем злочинності іме-
ні академіка В. В. Сташиса Національної
академії правових наук України, 2019
© Оформлення. Видавництво «Право», 2019

Наукове видання

ПРОТИДІЯ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ І КОРУПЦІЇ

Матеріали XIX Всеукраїнської наукової конференції з кримінології
для студентів, аспірантів та молодих вчених

(м. Харків, 2 грудня 2019 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головіна*

*Матеріали друкуються в авторській науковій
та літературній редакції*

Відповідальний за випуск *Б. М. Головін*

Оригінал-макет виготовлено на кафедрі кримінології
та кримінально-виконавчого права
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 77, ауд. 89)

Підписано до друку з оригінал-макета 28.11.2019.
Формат 60×84 $\frac{1}{16}$. Папір офсетний. Гарнітура Times.
Обл.-вид. арк. 16,92. Ум. друк. арк. 13,49. Вид. № 2348.
Тираж 60 прим.

Видавництво «Право» Національної академії правових наук України
та Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
вул. Чернишевська, 80а, Харків, 61002, Україна
Сайт: www.pravo-izdat.com.ua
E-mail для авторів: verstka@pravo-izdat.com.ua
E-mail для замовлень: sales@pravo-izdat.com.ua

Свідцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції — серія ДК № 4219 від 01.12.2011 р.

Виготовлено у друкарні ФОП Дуюнова Т. В.
Тел. (057) 717-28-80